

BO'LAJAK INFORMATIKA O'QITUVCHILARINING KREATIV QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Mahkamova M.U.

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Informatika o'qitish me'todikasi kafedrası p.f.f.d(PhD) dotsent v.b.

Tayanch so'zlar: kreativlik, innovatsion ta'lim texnologiyalari, interaktiv ta'lim, gamification (o'yinlashgan ta'lim), dasturlash tillari, algoritmik fikrlash, open-source dasturlari, hackathonlar, kodlash musobaqalari, differensiyatsiya, collaborative learning (hamkorlikda o'rganish), motivatsiya va ilhomlantirish, malaka oshirish kurslari, resurslar va platformalar.

Ключевые слова: креативность, инновационные образовательные технологии, интерактивное обучение, геймификация (игровое обучение), языки программирования, алгоритмическое мышление, программное обеспечение с открытым исходным кодом, хакатоны, конкурсы по программированию, дифференциация, совместное обучение, мотивация и вдохновение, курсы повышения квалификации, ресурсы и платформы.

Key words: creativity, innovative educational technologies, interactive learning, gamification, programming languages, algorithmic thinking, open-source software, hackathons, coding competitions, differentiation, collaborative learning, motivation and inspiration, professional development courses, resources and platforms.

РЕЗЮМЕ:

Ushbu maqola informatika o'qituvchilarining kreativ qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan metodik yondashuvlarni tahlil qiladi. O'qituvchining kreativligi nafaqat o'quvchilarga ta'lim berish jarayonida yangi metodlar va texnologiyalarni qo'llashda, balki o'quvchilarga innovatsion fikrlashni shakllantirish, dasturlash va algoritmik fikrlashni o'rgatishda ham muhim rol o'ynaydi.

РЕЗЮМЕ:

Эта статья анализирует методические подходы, направленные на развитие креативных способностей учителей информатики. Креативность учителя играет важную роль не только в применении новых методов и технологий в процессе обучения учеников, но и в формировании инновационного мышления, обучении программированию и алгоритмическому мышлению.

SUMMARY:

This article analyzes the methodological approaches aimed at developing the creative abilities of computer science teachers. A teacher's creativity plays an important role not only in applying new methods and technologies in the teaching process but also in shaping innovative thinking, teaching programming, and algorithmic thinking.

Zamonaviy ta'lim tizimi doimiy ravishda yangilanib, pedagogik uslublar va metodikalar yangilanib borayotgan bir paytda, informatika o'qituvchilarining kreativ qobiliyatlari ta'lim jarayonining muvaffaqiyatli bo'lishida muhim rol o'ynaydi. O'qituvchining kreativligi nafaqat o'quvchilarga ta'lim berish jarayonida yangi metodlar va texnologiyalarni qo'llashda, balki ularni ilg'or fikrlashga, innovatsion yondashuvlar yaratishga, va dasturiy ta'minotlarni ishlab chiqishda ham katta ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada informatika o'qituvchilarining kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi va bu jarayonda qo'llaniladigan asosiy uslublar haqida so'z yuritiladi.

Kreativlikning ta'rifi va ahamiyati.

Kreativlik - bu yangi va original g'oyalar yaratish, muammolarni yangi usullar bilan hal qilish, yangicha yondashuvlarni ishlab chiqish qobiliyatidir. O'qituvchining kreativligi esa, uning o'quvchilarga ta'lim berishda o'ziga xos, yangi metodlar va usullarni qo'llash imkonini beradi. Informatika fani bilan bog'liq bo'lgan kreativlik, ayniqsa, texnologiyalarni o'zlashtirishda va ilg'or dasturlash tillarini o'rganishda zarur bo'lib, o'quvchilarni yangi bilimlar bilan ta'minlashda o'qituvchining kreativ fikrlashi katta ahamiyatga ega.

Informatika o'qituvchilarining kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish metodikalari.

1. Interaktiv ta'lim usullari. O'qituvchining kreativligini rivojlantirishning eng samarali usullaridan biri - interaktiv ta'lim usullarini qo'llashdir. Interaktiv metodlar orqali o'qituvchi o'quvchilarni faol fikrlashga, fikr almashishga, muammolarni birgalikda hal qilishga undaydi. Misol uchun, guruhli ishlar, muhokamalar, seminarlar va case study (real hayotdagi vaziyatlarni o'rganish) metodlari o'quvchilarga kreativ fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi.

2. Loyiha asosida ta'lim (Project-based Learning). Loyiha asosida ta'lim - bu o'qituvchining kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish uchun samarali metodlardan biridir. Bu metod orqali o'qituvchi o'quvchilarga real hayotdagi masalalarni yechish uchun loyiha yaratishni ta'minlaydi. Informatika fani bo'yicha loyihalar o'quvchilarga nafaqat dasturlashni o'rganish, balki kreativ va analitik fikrlashni ham rivojlantiradi.

3. Dasturlashga kirish va kreativ dasturiy ta'minot ishlab chiqish. Informatika o'qituvchisi o'zining kreativligini rivojlantirish uchun o'quvchilarni dasturlashga, yangi algoritmlar yaratishga va dasturiy ta'minotlar ishlab chiqishga jalb qilishi kerak. Bu jarayon orqali o'quvchilar o'zining kreativ fikrlashini sinab ko'rishadi va yangi g'oyalar yaratish ko'nikmalarini egallashadi.

4. Multimedia va vizual materiallardan foydalanish. Kreativlikni rivojlantirishda multimedia texnologiyalari, masalan, video va animatsiyalarni

qo'llash katta rol o'ynaydi. O'qituvchi o'quvchilarga yangi mavzularni o'qitishda vizual materiallardan foydalanish orqali ularning kreativ fikrlashini faollashtirishi mumkin. Bu metod o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va o'rganishni yanada samarali qiladi.

5. O'yin asosidagi o'qitish (Gamification). Informatika fanini o'rgatishda o'yinlashtirilgan metodlar ham muhim ahamiyatga ega. O'yin asosida o'qitish orqali o'quvchilarga nafaqat o'quv fanini o'rganish, balki kreativ yondashuvlar orqali vazifalarni bajarishni o'rgatish mumkin. Masalan, o'yinlardagi mantiqiy vazifalar yoki algoritmlar orqali o'quvchilar matematik va dasturlash bilimlarini kuchaytirishadi.

Kreativlikni rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) o'qituvchining kreativligini rivojlantirishda ajralmas vosita sifatida xizmat qiladi. AKT yordamida o'qituvchilar darslarni interaktiv, masofaviy va ko'proq amaliy shaklda olib borishi mumkin. O'qituvchi yangi dasturlar va texnologiyalarni o'quvchilarga tanishtirishda internet resurslaridan, online kurslardan, onlayn dasturlash platformalaridan foydalanishi kerak. Bu nafaqat kreativ fikrlashni rivojlantiradi, balki o'quvchilarga global miqyosda bilim olish imkoniyatini ham beradi.

Informatika o'qituvchilarining kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish uchun ko'plab metodik yondashuvlar mavjud. Interaktiv ta'lim, loyiha asosida o'qitish, dasturlashni o'rgatish, multimedia vositalaridan foydalanish va o'yinlashtirilgan ta'lim kabi usullar o'quvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi. Bularning barchasi o'qituvchining innovatsion yondashuvlarini qo'llash orqali amalga oshiriladi. Kelajakda, informatika o'qituvchilarining kreativligi nafaqat o'quvchilarga yangi bilimlarni o'rgatish, balki ularning o'ziga xos fikr va g'oyalarni yaratish qobiliyatlarini ham rivojlantirishga yordam beradi.

Adabiyotlar:

1. Akhmedov, M. (2019). Pedagogik texnologiyalar va innovatsiyalar. Tashkent: Fan va texnologiya.
2. Yuldashev, T., & Azizov, B. (2021). Informatika o'qitish metodikasi. Tashkent: O'qituvchi.
3. Zaynutdinov, M. (2020). O'qituvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi. *Journal of Pedagogical Innovations*, 12(3), 45–50.
4. Pochte, T. & Nelson, D. (2018). Creativity in Education: Bridging the Gap. *Journal of Educational Psychology*, 85(4), 674–690.
5. Vygotsky, L. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.